

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 4011/21
13.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Зорице Булајић председника већа, Ирене Вуковић и Станиславе Митровић чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., ... чији је пуномоћник адвокат Миона Михаиловић из Београда, Светог Саве бр. 19/3, против тужене Републике Србије, Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације коју заступа Државно правобранилаштво из Београда, Косовска бр. 31, ради накнаде штете, одлучујући о жалби тужене изјављеној против пресуде Првог основног суда у Београду П 22779/18 од 18.3.2021. године, у седници већа одржаној дана 13.10.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 22779/18 од 18.3.2021. године у делу става првог изреке којим је обавезана тужена Република Србија, Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације да тужиоцу АА из села ... на име накнаде материјалне штете исплати износ од 3.822.363,00 динара са законском затезном каматом од 18.3.2021. године па до исплате и у ставу другом изреке и у овом делу жалба тужене Републике Србије, Министарства унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације, **ОДБИЈА** као неоснована.

ПРЕИНАЧАВА СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П 22779/18 од 18.3.2021. године у преосталом делу става првог изреке тако што се **ОДБИЈА** као неоснован захтев тужиоца АА да се обавезе тужена Република Србија, Министарство унутрашњих послова, Сектор за ванредне ситуације да тужиоцу исплати законску затезну камату на износ накнаде материјалне штете од 3.822.363,00 динара почев од 25.12.2018. године па до 17.3.2021. године.

Свака страна сноси своје трошкове другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете исплати износ од 3.822.363,00 динара са законском

затезном каматом почев од 25.12.2018. године па до коначне исплате. Ставом другим изреке обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 190.632,00 динара. Ставом трећим изреке одбијен је захтев тужиоца за ослобађање од плаћања судских такси.

Против наведене пресуде жалбу је благовремено изјавила тужена побијајући је у ставу првом и другом изреке из свих законских разлога.

Тужилац је одговорио на жалбу тужене.

Испитујући првостепену пресуду у границама прописаним чланом 386 ЗПП, апелациони суд је оценио да је жалба тужене делимично основана.

У првостепеном поступку није учињена ниједна битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 ЗПП на које другостепени суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању дана 30.7.2014. године подручје села Винча општине Топола захватио је град који је том приликом оштетио пољопривредне културе на регистрованом пољопривредном газдинству тужиоца. Непосредно пре овог догађаја више пољопривредних газдинстава, међу њима и тужиочево, са територија месних заједница ... и ... на чијој територији се налази пољопривредно газдинство тужиоца је купило шест противградних ракета за подручје те месне заједнице. Од стране Радарског центра Букуља није издата наредба за испаливање ракета 30.7.2014. године када се појавио град.

Општина Топола је основала Комисију за процену штете од елементарних непогода која је на основу података добијених од тужиоца и увидом у стање на терену утврдила да је укупна штета од града на пољопривредном газдинству тужиоца на захваћеној површини од 7,7110 ха износи 3.900.370,00 динара. На основу овог извештаја тужиоцу је из буџета општине Топола на име претрпљене штете дана 27.12.2015. године исплаћено 78.007,44 динара.

На основу овако правилно утврђеног чињеничног стања првостепени суд је правилно закључио да је тужена одговорна за штету коју је тужилац претрпео 30.7.2014. године услед елементарне непогоде, града.

Наиме, правилно је закључио првостепени суд да је пропуштањем да поступи на начин прописан одредбама Закона о ванредним ситуацијама и Закона о метеоролошкој и хидролошкој делатности и пропуштањем да обезбеди изградњу јединственог система заштите од елементарних непогода и благовремено изда наредбу о испаливању противградних ракета тужена одговорна за насталу штету у смислу члана 172 и 184 Закона о облигационим односима. Стога је правилно првостепени суд обавезао тужену на исплату разлике до пуне накнаде штете тужиоцу обзиром да му је у мирном поступку већ накнађен део штете у износу од 2% од укупне штете па је правилном применом члана 172, 186, 189, 190 Закона о облигационим односима одлучио као у изреци побијане пресуде.

За своју одлуку првостепени суд је дао довољне и јасне разлоге који произилазе из стања у списима због чега нису основани жалбени наводи тужене да је у поступку учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП.

Неосновани су жалбени наводи тужене да није пасивно легитимисана већ да је за евентуално насталу штету легитимисана општина Ариље на чијој територији се десила елементарна непогода. Ово стога што је чланом 2 Закона о ванредним ситуацијама (Службени гласник РС бр. 11/09 ... 93/12) прописано да Република Србија обезбеђује изградњу јединственог система заштите и спасавања у складу са тим законом и другим прописима као и програмима, плановима и другим документима који се односе на заштиту и спасавање и цивилну заштиту. Чланом 8 тачка 1 истог Закона дефинисано је да је ванредна ситуација стање када су ризици и претње или последице катастрофе по становништво, животну средину и материјална добра таквог обима и интензитета, да њихов настанак или последице није могуће спречити или отклонити редовним деловањем надлежних органа и служби па је за њихово ублажавање и отклањање неопходно употребити посебне мере, снаге, средства уз појачан режим рада, док је тачком 3 дефинисано да је елементарна непогода догађај хидрометеоролошког, геолошког и биолошког порекла, проузрокован деловањем природних сила као што су олуја, јаке кише, град и друге природне појаве већих размера које могу да проузрокују штету већег обима. Према одредби члана 18 став 1 Закона о метеоролошкој и хидролошкој делатности (Службени гласник РС бр. 88/10) државне мреже метеоролошких станица обухватају мреже падавинских станица, док је ставом 5 овог члана Влада на предлог Републичког хидрометеоролошког завода обавезана да утврди државне мреже метеоролошких станица, њихов програм рада и начин извештавања у које спадају агро – метеоролошке и падавинске станице.

Стога је правилно обавезана тужена на исплату преосталог, неисплаћеног дела накнаде штете пошто није поступила по својој законској обавези да ову штету спречи сузбијањем града системом заштите од елементарних непогода у које спадају између осталог и послови успостављања и развоја техничко-технолошког система модификације времена за потребе сузбијања града.

Чињеница да је чланом 20 тачка 19 тада важећег Закона о локалној самоуправи (Службени гласник РС бр. 129/07) прописано да општине преко својих органа у складу са Уставом и законом организују заштиту од елементарних и других већих непогода и ствара услове за њихово отклањање односно ублажавање њихових последица не ослобађа одговорности тужену за накнаду штете тужиоцу. Ово стога што је чланом 4 Закона о ванредним ситуацијама прописано да су субјекти система заштите и спасавања органи државне управе, органи аутономне покрајне и органи јединица локалне самоуправе из које одредбе произилази да су ови органи солидарно одговорни за штету која настане пропустима у организовању система заштите и спасавања.

Наиме, мере заштите у случају непосредне опасности од елементарних непогода, сходно члану 8 тачка 28 Закона о ванредним ситуацијама, обухватају и активирање штабова за ванредне ситуације, мобилизацију материјалних средстава и распоређивање људства и технике на најугроженија подручја Републике Србије. Ванредна ситуација у смислу члана 31 истог Закона може да се прогласи за целу општину или само део, у зависности да ли ће непосредна опасност захватити или ако је

већ захватила део или целу њену територију. Како према члану 132 тачка 7 Закона о ванредним ситуацијама Република Србија финансира трошкове ангажовања овлашћених и оспособљених правних лица за извршавање задатака заштите од значаја за Републику Србију поред тога што финансира и пружање материјалне помоћи при отклањању последица елементарних непогода, то је тужена била у обавези да организује мере заштите од града. Будући да у субјекте система заштите и спасавања спадају органи државне управе па тако и министарства и Републички хидрометеоролошки завод као орган државне управе – посебна организација са статусом правног лица која обавља метеоролошке и хидролошке послове а који је дужан да даје обавештења и да указује на могуће последице катастрофе произилази да је тужена била у обавези да усмерава своја средства ради прибављања система заштите и да благовремено ангажује стручни кадар ради противградне одбране и заштите што није учинила за 2014. годину када је дошло до штетног догађаја због чега је и одговорна за насталу штету.

Иако општина Топола, сходно члановима 4 и 5 Закона о ванредним ситуацијама представља једног од субјекта заштите и спасавања чије се снаге и средства прво користе у оквиру система заштите спасавања као превентивне мере заштите, она у конкретном случају није могла самостално деловати на спречавању и заштити од града због чега општина Топола није искључиво надлежна за заштиту од града и накнаду штете у конкретном случају па су неосновани жалбени наводи тужене да је искључива обавеза заштите од града била на општини Тополе као јединици локалне самоуправе.

Наводи тужене да је упитању виша сила били су предмет правилне оцене првостепеног суда. Наиме, тужена је, и по оцени овог суда, била у прилици да спречи последице конкретне елементарне непогоде давањем налога за испаливање противградних ракета што није учинила. На околност процента успешности заштите од града тужена није пружила доказе а била је у обавези сходно члану 231 ЗПП због чега не постоји основ искључења или смањења одговорности тужене за насталу штету у смислу члана 177 Закона о облигационим односима. Наиме, тужена која тврди да противградна заштита нема 100% ефикасности била је у обавези да предложи доказе за тачност ових својих тврдњи што је у конкретном изостало. Стога код изостанка доказа из којих би се утврдио проценат заштите од града испаливањем противградних ракета правилно је првостепени суд закључио да овај приговор тужене није основан и обавезао тужену да у потпуности накнади штету тужиоцу у смислу члана 172 и 190 Закона о облигационим односима.

Имајући у виду чињеницу да је тужилац заједно са осталим житељима Месне заједнице ... на чијој територији се налази његово пољопривредно газдинство купио шест противградних ракета али да исте због пропуста надлежних нису испаливане, као и код чињенице да тужена нити у одговору на тужбу нити током поступка није изнела чињенице које би указивале на то које радње је тужилац пропустио да предузме а којима би се штета смањила односно не би дошло до настанка штете то, обзиром на забрану из члана 372 ЗПП ови наводи тужене у жалби којима заправо истиче приговор подељене одговорности из члана 192 Закона о облигационим односима нису могли бити предмет оцене другостепеног суда.

Иако другостепени суд на правилну примену материјалног права води рачуна по

службеној дужности примена правила из члана 192 Закона о облигационим односима претпоставља изношење чињеничних тврдњи о поступању или пропуштању оштећеног да спречи односно умањи штету. Како тужена у току поступка када је то сходно члану 308 и 314 ЗПП једино могла да учини, није ове чињенице изнела њихово паушално истицање, без навођења конкретних мера тек у жалби не представља пропуст првостепеног суда посебно што се у жалби материјалноправни приговори као што је приговор подељене одговорности не могу истицати.

Међутим, приликом одлучивања о припадајућој затезној камати на досуђену накнаду штете првостепени суд је погрешно применио материјално право и то одредбу члана 189 Закона о облигационим односима на шта другостепени суд пази по службеној дужности.

Наиме, чланом 189 Закона о облигационим односима прописано је да се накнада штете досуђује према ценама на дан доношења одлуке када се утврђује обим накнаде и када штетник пада у доцњу са исплатом штете и од када сходно члану 277 Закона о облигационим односима дугује затезну камату.

Стога у конкретном тужиоцу камата на досуђени износ накнаде материјалне штете припада од дана доношења првостепене одлуке а не од дана подношења тужбе посебно што се у конкретном не ради о новчаној штети већ о материјалној а чињеница да се она заснива на процени штете коју је учинио надлежни општински орган није од утицаја код чињенице да тужилац није предложио извођење доказа на околност утврђивања висине штете према ценама на дан доношења судске одлуке.

Правилна је и одлука о трошковима поступка јер је донета правилном применом члана 153 и 154 ЗПП обзиром на успех тужиоца у парници.

Са свега изнетог на основу члана 390 ЗПП (став први) и на основу члана 394 тачка 4 ЗПП (став други) одлучено је као у изреци.

Обзиром да је тужена само у незнатном делу (у погледу каматног почетка) успела са жалбом, а трошкови састава одговора на жалбу нису били нужни и неопходни за одлучивање о изјављеној жалби на основу члана 165, у вези члана 153 и 154 ЗПП одлучено као у ставу трећем изреке.

Председник већа-судија
Зорица Булајић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић